OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi perusopetuslain muuttamisesta; osaamistakuu

Sivistysvaliokuntakuuleminen 15.4.2026

Taustaa

- Oppimistulosten kehitys perustaidoissa on pitkään ollut laskeva. Oppilaiden väliset erot kasvaneet ja heikon osaamisen oppilaiden määrä on ollut kasvussa.
- Tutkimuksen perusteella opettajat kokevat opetussuunnitelman arviointikriteerien olevan tulkinnallisia eivätkä ne aina kuvaa selkeästi oppilaan osaamistasoa.
- Opetussuunnitelmassa määriteltyjä tavoitteita ja arvioinnin kriteereitä on realistisen arvioinnin toteuttamiseksi liikaa (esim. äidinkieli ja kirjallisuus 17 kpl, matematiikka 20 kpl).
- Erityisesti hylätyn ja hyväksytyn arvosanan rajanvedon yksiselitteisyyttä sekä vähimmäisosaamisen määrittelyä tulee kansallisesti tarkentaa.

Keskeinen sisältö 1/2

- Tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti mahdollistaa se, että perusopetuksessa on kansallisesti yhtenäiset oppilaiden arviointiin ja opinnoissa etenemiseen liittyvät säännökset, joiden myötä voidaan varmistaa perustaidot, kuten luku-, kirjoitus- ja laskutaito, jokaiselle.
- Osaamistakuulla tähdätään siihen, että perusopetuksessa on selkeät kansalliset tavoitteet osaamiselle ja osaamisen arviointi perustuu yhtenäisiin kriteereihin.
- Lisäksi määritellään kansallisesti vähimmäisosaaminen, joka on edellytyksenä vuosiluokalta toiselle siirtymiseen.

Keskeinen sisältö 2/2

- Esityksessä säädetään myös kansallisesti yhtenäisistä periaatteista vuosiluokalta toiselle etenemisessä sekä todistuksista.
- Oppilas voisi edetä seuraavalle vuosiluokalle vain saavutettuaan vähimmäisosaamisen tavoitteet.
- Oppilas jäisi luokalle, mikäli hän ei ole hänelle tarjotuista tukitoimista huolimatta saavuttanut hyväksytysti vuosiluokan tavoitteita yhdessä tai useammassa oppiaineessa.

Valmistelu

- Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen virkahenkilöistä on asetetun valmisteluryhmän tehtävänä on varmistaa, että lainsäädäntö ja opetussuunnitelman perusteet muodostavat johdonmukaisen normiperustan osaamistakuun toteuttamiseksi.
- Opettajien ja rehtorien kuulemisen perusteella vaikuttavimpia keinoja vähimmäisosaamisen saavuttamisen tukemiseen olisivat riittävä oppimisen tuki sekä kansallisesti määritellyt osaamisen tavoitteet ja kriteerit kullekin vuosiluokalle.
- Hallituksen esityksestä saadun lausuntopalautteen mukaan lähes kaikki lausunnonantajat pitivät esitystä ja sen tavoitteita kannatettavana.

Toimeenpano

- Ehdotetaan, että laki tulee voimaan 1.8.2027 porrastaen siten, että ensiksi voimaan tulevat opetussuunnitelman perusteiden antamista koskevat valtuutukset sekä asetuksenantovaltuudet.
- Lain valtuuttamana Opetushallitus muuttaisi valtakunnalliset opetussuunnitelmien perusteet esityksen mukaisiksi siten, että ne annettaisiin 31.10.2027 mennessä ja niiden mukaiset paikalliset opetussuunnitelmat otettaisiin käyttöön 1.8.2028.
- Oppilaan arviointia koskevat säädökset ehdotetaan tulemaan voimaan 1.8.2028, koska esitettyjen säännösten soveltaminen edellyttää valtakunnallisten opetussuunnitelmien perusteiden ja paikallisten opetussuunnitelmien muuttamista.
- Uudistus toteutuu koulujen arjessa 1.8.2028 alkaen. Siihen saakka noudatetaan aiemmin voimassa ollutta lainsäädäntöä ja opetussuunnitelmia.

Kiitos